

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ

Буцикіна Віта Петрівна

УДК 342.95

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА ДІЯЛЬНІСТЬ
МІЛІЦІЇ ЩОДО ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО
ПОРЯДКУ І БЕЗПЕКИ В АЕРОПОРТАХ**

12.00.07 – адміністративне право і процес;
фінансове право; інформаційне право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Дніпропетровськ – 2012

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ, Міністерство внутрішніх справ України.

Науковий керівник –

кандидат юридичних наук

Блінова Ганна Олександрівна,

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ,
провідний науковий співробітник наукової лабораторії проблем
громадської безпеки та правопорядку

Офіційні опоненти:

доктор юридичних наук, професор

Кузьменко Оксана Володимирівна

Національна академія внутрішніх справ,
начальник кафедри адміністративного права та процесу;

кандидат юридичних наук, доцент

Соколенко Ольга Леонідівна,

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара,
завідувач кафедри адміністративного та кримінального права.

Захист відбудеться « ____ » _____ 2012 р. о ____ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 08.727.02 Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ за адресою: 49005, м. Дніпропетровськ, просп. Гагаріна, 26.

З дисертацією можна ознайомитись у науковій бібліотеці Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ (м. Дніпропетровськ, просп. Гагаріна, 26).

Автореферат розісланий « ____ » _____ 2012 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради

С.М. Школа

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Однією із складових Інтегрованої концепції забезпечення безпеки і правопорядку під час підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу є приведення системи охорони громадського порядку в аеропортах відповідно до Європейських стандартів. Вирішення цього завдання неможливе без удосконалення правового регулювання діяльності міліції щодо охорони громадського порядку на об'єктах авіації та забезпечення безпеки осіб, що перебувають на території аеропортів.

У зв'язку з цим залишається актуальною проблема високоорганізованої професійної діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки на повітряному транспорті. Справа в тому, що охорона громадського порядку та забезпечення громадської безпеки вимагає від міліції здійснення складних і різноманітних завдань, виконання яких має забезпечити оптимальні умови функціонування об'єктів авіації, охорону правопорядку, створити передумови для виконання інших соціальних функцій, пов'язаних, зокрема, з реалізацією законних інтересів громадян, охорони власності, інтересів суспільства від протиправних посягань.

Сучасний стан зростання обсягів повітряних перевезень, проведення в Україні чемпіонату Європи з футболу «Євро-2012», підвищення рівня вчинюваних правопорушень на території аеропортів (за статистичними даними діяльності міліції, в аеропортах України за 2010 рік було вчинено 10 560 правопорушень, у 2011 - 12 387) потребують удосконалення форм та методів діяльності підрозділів міліції на території аеропортів, опрацювання та активного впровадження нових, більш ефективних і дієвих.

Саме тому комплексне дослідження правових основ адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку і безпеки в аеропортах набуває виняткової гостроти та актуальності, адже незначне порушення громадського порядку або громадської безпеки на території аеропортів може мати непередбачувані наслідки, заподіяти великі матеріальні збитки або призвести до людських жертв.

Базове підґрунтя дисертації склали системні положення й висновки вітчизняних юристів, в яких прямо або опосередковано оговорюються досліджувані питання і окреслюються методологічні передумови для їх вирішення. Серед таких слід вказати роботи С.М. Алфьорова, В.Б. Авер'янова, О.М. Бандурки, О.О. Бандурки, Д.М. Бахраха, Ю.П. Битяка, В.М. Бевзенка, С.М. Гусарова, І.П. Голосніченка, Є.В. Додіна, В.О. Заросила, В.К. Колпакова, Р.А. Калюжного, А.Т. Комзюка, Т.О. Коломоець, М.В. Корнієнка, О.В. Кузьменко, Є.В. Курінного, Я. Ю. Кондратьєва, С. Ф. Константінова, Т.П. Мінки, О.В. Негодченка В.І. Олефіра, О.І. Остапенка, В.П. Петкова, С.В. Петкова, А.М. Подоляки, Т.О. Проценка, Д.В. Приймаченка, О. П. Рябченко, Х.П. Ярмакі та ін.

Розв'язанню проблем діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки було присвячено праці таких учених, як В.Н. Гречуха, В.А. Гуменюк, Д.Г. Заброта, М.В. Лошицький, Ю.С. Небеський, С.Д. Подлінев, А.В. Сергеев, О.І. Ульянов та ін.

Роботи цих науковців мають значну наукову та практичну цінність, однак поза їхньою увагою залишилося дослідження проблем адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах щодо охорони громадського порядку та громадської безпеки. Теоретичні основи та правові засади цієї діяльності не вивчалися комплексно. Водночас цілеспрямоване наукове дослідження проблем адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах щодо охорони громадського порядку та громадської безпеки має важливе теоретичне та практичне значення у світлі реалізації Інтегрованої концепції забезпечення безпеки і правопорядку під час підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу.

Зазначені обставини обумовили вибір теми дослідження, свідчать про її актуальність та необхідність розроблення теоретичних та практичних рекомендацій у цій сфері.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Проблематика дисертації безпосередньо впливає з положень п. 9 Закону України від 20.02.2003 р. «Про Державну програму авіаційної безпеки цивільної авіації», розпоряджень Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2011 р. № 1209-р. «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері профілактики правопорушень на період до 2015 року» та від 17 вересня 2008 р. № 1244-р. «Про схвалення Інтегрованої концепції забезпечення безпеки і правопорядку під час підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу», п.п. 5-8 додатку 12 наказу МВС України № 347 від 29.07.2010 р. «Про затвердження Переліку пріоритетних напрямів наукового забезпечення діяльності органів внутрішніх справ України на період 2010-2014 рр.». Дисертація є складовою п. 3.14 плану науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ на 2010 р.

Тема дисертації затверджена Вченою радою Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 26.11.2009 р. (протокол № 9).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертації є розкриття змісту адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах щодо охорони громадського порядку і безпеки та розробки науково-обґрунтованих рекомендацій і пропозицій до законодавства щодо її вдосконалення.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення завдань, спрямованих на:

- формулювання поняття адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах;
- розкриття особливостей адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах;
- визначення мети та завдань міліції щодо охорони громадського

порядку та безпеки в аеропортах;

- з'ясування місця міліції в системи суб'єктів охорони громадського порядку і безпеки в аеропортах;

- розкриття змісту основних форм адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку і безпеки в аеропортах та здійснення їх класифікації;

- характеристику методів адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах, що використовуються для охорони громадського порядку та безпеки;

- з'ясування особливостей системи взаємодії міліції в аеропортах зі службою авіаційної безпеки та іншими правоохоронними органами щодо охорони громадського порядку і безпеки;

- визначення основних напрямків та розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавства, яке регулює адміністративно-правову діяльність міліції в аеропортах щодо охорони громадського порядку та безпеки.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини у сфері охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах.

Предмет дослідження – адміністративно-правова діяльність міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах.

Методи дослідження У дисертації використано комплекс методів наукового пізнання. Метод діалектичного матеріалізму використано у процесі пізнання сутності адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах, у взаємодії з іншими явищами правової дійсності, зберігаючи матеріалістичний підхід до зазначених явищ.

За допомогою логіко-семантичного методу визначено поняття «громадський порядок», «громадська безпека», «взаємодія», «адміністративно-правова діяльність», «форма адміністративно-правової діяльності» тощо (підрозділи 1.1, 1.2, 2.1, 2.2, 2.3). Метод порівняльного правознавства допоміг з'ясувати схожі риси і відмінності національного та зарубіжного законодавства у сфері охорони громадського порядку та безпеки на території аеропортів (підрозділи 2.1, 2.2, 2.3). Історико-правовий метод сприяв дослідженню генези законодавства у сфері охорони громадського порядку та безпеки на території аеропортів (підрозділи 2.1, 2.2). Системно-структурний метод допоміг з'ясувати основні критерії класифікації та систематизації форм і методів адміністративно-правової діяльності міліції, нормативно-правових актів у сфері охорони громадського порядку та безпеки на території аеропортів (підрозділи 1.2, 1.3, 2.1, 2.2, 2.3). Статистичний метод використано при аналізі даних, що відображають основні показники діяльності органів внутрішніх справ на території аеропортів (підрозділи 1.3, 2.1, 2.3). Анкетування використано для з'ясування проблем, що виникають під час адміністративно-правової діяльності міліції на території аеропортів (підрозділи 1.2, 2.3).

Нормативну основу дослідження становить вітчизняне законодавство та законодавство зарубіжних країн, що регулює діяльність правоохоронних органів з охорони громадського порядку та забезпечення громадської безпеки в

аеропортах, зокрема Великобританії, Канади, Німеччини, Росії, США, Франції.

Емпіричну базу дослідження складають: результати узагальнення публікацій у засобах масової інформації, статистичні й аналітичні матеріали діяльності органів внутрішніх справ з охорони громадського порядку та безпеки за період з 2009-2011 рр.; матеріали опитування працівників міліції лінійних відділів аеропортів міст Києва, Дніпропетровська, Кривого Рогу, Харкова та Одеси (320 осіб).

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших монографічних досліджень адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку і безпеки в аеропортах. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку положень, що характеризуються науковою новизною і мають важливе теоретичне та практичне значення, зокрема:

вперше:

- сформульовано авторське поняття адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах щодо охорони громадського порядку і громадської безпеки як врегульованої нормами адміністративного права, специфічної, виконавчо-розпорядчої, підзаконної, державно-владної діяльності, пов'язаної з практичним здійсненням заходів, спрямованих на охорону життя і здоров'я громадян, їхніх прав, свобод та законних інтересів від протиправних посягань, шкідливих наслідків функціонування об'єктів підвищеної небезпеки та інших надзвичайних подій на території аеропорту;

- доведено, що адміністративно-правова діяльність міліції щодо охорони громадського порядку в аеропортах має такі особливості: об'єкт обслуговування, суб'єкти забезпечення, конкретні правові методи та форми, визначені напрямки;

- обґрунтовано необхідність удосконалення правового статусу міліції в аеропортах, упорядкування її компетенції і повноважень, розмежування функцій і завдань серед інших суб'єктів забезпечення громадського порядку та безпеки в аеропортах. Метою цієї діяльності має стати покращення стану охорони та захисту прав, свобод і законних інтересів громадян на території аеропорту, підвищення ефективності відповідних суб'єктів взаємодії;

- сформульовано пропозиції щодо необхідності видання наказів МВС України «Про затвердження Положення про лінійні відділи органів внутрішніх справ в аеропортах», «Про затвердження Положення про організацію взаємодії органів внутрішніх справ з іншими підрозділами центральних органів виконавчої влади щодо забезпечення громадського порядку та безпеки на території аеропортів».

удосконалено:

- зміст понять «громадський порядок», «громадська безпека», «охорона», «захист», «взаємодія», «форми адміністративно-правової діяльності міліції», «методи адміністративно-правової діяльності міліції»;

- систематизацію загальноорганізаційних та правових форм

адміністративно-правової діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах;

- поняття та систему методів адміністративно-правової діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки, яка складається із загальних та спеціальних методів. Спеціальні методи адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах класифіковано за такими критеріями: об'єктом впливу, метою застосування, напрямками діяльності.

- класифікацію форм взаємодії міліції зі службою авіаційної безпеки та іншими правоохоронними органами за такими критеріями: за змістом; за характером зв'язків між взаємодіючими суб'єктами; за кількістю учасників взаємодії; за часом взаємодії.

дістало подальшого розвитку:

- теоретичні положення розмежування понять «охорона» та «захист». Доведено, що термін «охорона» вживається у попереджувальному значенні, коли відсутній факт вчиненого правопорушення. Водночас термін «захист» слід вживати у випадках, коли йдеться про припинення вчиненого правопорушення;

- зміст правового статусу міліції як головного суб'єкта охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах та характеристика організаційної структури лінійних відділів міліції в аеропортах, яка побудована за функціональним принципом, залежно від завдань відповідних структурних підрозділів, що здійснюють визначені функції (адміністративну, оперативно-розшукову, кримінально-процесуальну, наглядову, охоронну, матеріально-технічного забезпечення тощо).

Практичне значення одержаних результатів визначається можливістю їх використання у:

– *правотворчості* – для розробки і вдосконалення нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у сфері охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах. У результаті проведеного дослідження сформульовано ряд пропозицій, які використовуються у законотворчому процесі (Лист Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності, вх. № 04-19/12-2201 від 28.10.2011 р.);

– *правозастосуванні* – для покращення практичної діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах. На замовлення практичних підрозділів органів внутрішніх справ було розроблено та впроваджено в їхню діяльність методичні рекомендації «Порядок взаємодії органів внутрішніх справ, служби авіаційної безпеки та Державної прикордонної служби щодо протидії крадіжкам особистого майна чи речей громадян, які перебувають чи вибувають з аеропорту» (Акт впровадження в діяльність Лінійного відділу в аеропорту «Бориспіль» ГУМВС України в Київській області від 10.03.2011 № 162; Акт впровадження в діяльність ГУМВС України в Дніпропетровській області від 03.03.2011 №10/649);

– *навчальному процесі* – при викладанні навчальних дисциплін «Адміністративна діяльність ОВС», «Адміністративна відповідальність» у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ, а також у системі службової підготовки працівників органів внутрішніх справ (Акт впровадження Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 21.01.2011 р.).

– *науково-дослідній діяльності* – для подальшого вивчення правового та організаційного забезпечення адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах щодо охорони громадського порядку та безпеки, а також при підготовці відповідних розділів підручників, навчальних посібників, методичних матеріалів та в науково-дослідній роботі ад'юнктів, слухачів та курсантів (Акт впровадження Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ від 14.09.2011 р.).

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження доповідались на засіданнях кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності органів внутрішніх справ Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ та на восьми міжнародних, всеукраїнських, міжвузівських і науково-практичних конференціях: «Актуальні проблеми протидії правопорушенням та злочинам у сфері громадської безпеки» (Дніпропетровськ, 2009); «Актуальні питання сучасних державотворчих та правотворчих процесів» (Запоріжжя, 2010); «Актуальні питання державотворення в Україні очима молодих учених» (Київ, 2010); «Актуальні проблеми охорони громадської порядку та досудового провадження» (Дніпропетровськ, 2010); «Правові реформи в Україні» (Київ, 2010); «Теорія і практика сучасного права» (Херсон, 2010); «Юридична осінь – 2010» (Харків, 2010); «Проблеми та стан дотримання захисту прав людини в Україні» (Київ, 2010).

Публікації. Основні положення дисертації відображені у десяти публікаціях, чотири з яких – у фахових виданнях України з юридичних наук, та шість тез доповідей.

Структура дисертації обумовлена метою і завданнями дослідження. Дисертація містить вступ, два розділи, що включають вісім підрозділів, висновки, додатки та список використаних джерел. Повний обсяг роботи становить 277 сторінок, з яких 194 – основний текст, додатки займають – 50 сторінок, список використаних джерел включає 266 найменувань і займає 30 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дисертації, її зв'язок з науковими програмами, планами, темами, висвітлено ступінь розробленості та методи наукового аналізу, визначено мету і завдання дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів, подано відомості щодо публікацій, вказуються форми апробації та впровадження

здобутих результатів.

Розділ 1. «Теоретико-правова характеристика діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах» складається з чотирьох підрозділів.

У підрозділі 1.1. «Місце міліції в системі суб'єктів забезпечення громадського порядку та безпеки в аеропортах» досліджено зміст та основні підходи щодо визначення й співвідношення понять «громадський порядок та громадська безпека», «охорона» і «захист».

Громадський порядок у вузькому розумінні пропонується розглядати як систему суспільних відносин, що виникають та розвиваються в громадських місцях у процесі спілкування між людьми, правове регулювання яких забезпечує як особисту безпеку людини, так і громадську безпеку, та охорону яких законодавством віднесено до компетенції міліції. Сформульовано визначення громадської безпеки як об'єкта адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах, як стану захищеності таких життєво важливих цінностей суспільства, як життя та здоров'я людей, власності, довкілля, нормальної діяльності підприємств, установ та організацій від протиправних посягань, джерел підвищеної небезпеки та інших надзвичайних подій.

Обґрунтовано, що термін «охорона» слід вживати у попереджувальному значенні, тобто тоді, коли факту правопорушення немає. Водночас «захист» слід використовувати у випадках припинення вчиненого правопорушення;

Сформульовано визначення охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах як комплекс заходів, здійснюваний міліцією у взаємодії з іншими державними органами, спрямований на забезпечення дотримання нормального функціонування суспільних відносин, які виникають та розвиваються в громадських місцях на території аеропорту, профілактики порушень відповідних правил, дотримання яких є обов'язковим на цій території.

Досліджено систему суб'єктів охорони громадського порядку та безпеки на території аеропорту й зроблено висновок, що міліція є головним суб'єктом охорони громадського порядку та безпеки на території аеропорту. Головними завданнями міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах є захист прав та свобод людини від протиправних посягань, шкідливих наслідків функціонування об'єктів підвищеної небезпеки та інших надзвичайних подій на території аеропорту.

З'ясовано, що міліція як основний суб'єкт охорони громадського порядку та безпеки наділена певним правовим статусом, головними структурними елементами якого є визначені завдання, функції, конкретні владні повноваження та відповідальність.

Зроблено висновок, що завданнями міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропорту є розроблення та реалізація заходів, пов'язаних із процесами виявлення, обмеження, нейтралізації та припинення порушень, які посягають або можуть посягати на громадський порядок та безпеку, усунення причин та умов, які сприяють їх учиненню.

Встановлено, що адміністративно-правова діяльність міліції щодо

охорони громадського порядку в аеропортах має такі особливості: об'єкт обслуговування; суб'єкти забезпечення; конкретні правові методи та форми; визначені напрямки. Головними напрямками адміністративно-правової діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах є: охорона прав і законних інтересів громадян; попередження і припинення правопорушень на території аеропорту; охорона громадського порядку в контрольованій зоні аеропорту; охорона власності; участь у роботі з виховання громадян у дусі пошани до законів і норм поведінки та правил суспільного життя.

У підрозділі 1.2. «Правові основи адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах» досліджено законодавство, що регулює адміністративно-правову діяльність міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах.

Правові основи адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах здійснюється з використанням широкого комплексу правових норм, які запропоновано поділити на такі групи: 1) норми, що визначають правовий статус фізичних та юридичних осіб як суб'єктів правовідносин громадського порядку та безпеки на території аеропорту; 2) норми, що визначають правовий статус міліції щодо здійснення охорони громадського порядку та безпеки. Норми другої групи встановлюють завдання, функції, права та обов'язки міліції, визначають форми та методи діяльності її працівників щодо забезпечення громадського порядку та безпеки аеропортах.

З'ясовано, що у такому складному соціальному явищі, як охорона громадського порядку та безпеки в аеропортах, працівниками міліції використовується широкий комплекс правових норм різних галузей права, насамперед міжнародного, повітряного, адміністративного, кримінального.

У сфері охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах реалізація багатьох нормативних положень законодавчих актів доповнюється відомчими актами Державної авіаційної служби України, правоохоронних органів, у тому числі й органів внутрішніх справ. Зроблено висновок, що чисельні правові акти, які є правовою основою охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах, є несистематизованими, містять суперечливу термінологію та положення у визначенні об'єктів посягання; не визначають розмежування компетенції та повноважень правоохоронних органів у сфері охорони громадського порядку та безпеки, що доводить необхідність удосконалення правового регулювання охорони громадського порядку та безпеки, особливо в частині стосовно захисту життя та здоров'я громадян, їхніх прав та законних інтересів.

Зроблено висновок, що основними напрямками оптимізації правового регулювання адміністративно-правової діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах мають бути: усунення колізій між положеннями низки ратифікованих міжнародних договорів та вітчизняним законодавством у сфері забезпечення авіаційної безпеки

цивільної авіації; уніфікація тлумачення термінів, що використовуються в різних правових актах, у тому числі щодо кваліфікації правопорушень, які посягають на авіаційну безпеку цивільної авіації; імплементація норм вітчизняного законодавства до стандартів правових актів Європейського Союзу у сфері забезпечення громадського порядку та безпеки на об'єктах цивільної авіації; розмежування компетенції та повноважень між суб'єктами охорони громадського порядку та безпеки на об'єктах цивільної авіації.

У підрозділі 1.3. «Система та структура міліції в аеропортах» досліджено систему та структуру міліції в аеропортах.

Встановлено, що основним суб'єктом організації охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах є лінійні органи внутрішніх справ. Система та структура лінійних органів внутрішніх справ в аеропортах обумовлена специфікою території обслуговування та умовами діяльності, завданнями з охорони та захисту прав і свобод громадян, протидії та припиненням правопорушенням на об'єктах авіаційних суб'єктів та прилеглий території, виявлені осіб, які можуть становити загрозу цивільній авіації, та контролем за ситуацією в разі виникнення правопорушень і надзвичайних подій.

Як свідчать результати опитування працівників лінійних відділів, внутрішніми чинниками, що ускладнюють роботу міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах, є неукomплектованість відділів персоналом (41,1 % опитаних), низький рівень професійної підготовки працівників (33 %), недостатність практичного досвіду роботи керівників (19,4 %), слабе матеріально-технічне забезпечення (66,1 %). Складною є ситуація організації та підпорядкування лінійних відділів органів внутрішніх справ в аеропортах, оскільки однієї чітко визначеної та затвердженої системи на сьогодні не існує: в одних областях лінійні відділи в аеропортах підпорядковані транспортним, в інших – територіальним ГУМВС та УМВС в областях і містах Києві та Севастополі.

З метою оптимізації управління діяльністю лінійних підрозділів міліції в аеропортах запропоновано створити в системі МВС України окреме управління, яке має здійснювати в межах компетенції загальне керівництво лінійними відділами в аеропортах, управління діяльністю всіх нижчих лінійних підрозділів міліції; у структурі міліції громадської безпеки лінійних відділів внутрішніх справ в аеропортах передбачити сектор із забезпечення охорони вантажу і багажу.

Запропоновано на рівні ГУМВС, УМВС в областях і містах Києві та Севастополі запровадити комплекс заходів, спрямованих на: створення системи комплектування керівних посад лінійних відділів внутрішніх справ в аеропортах кваліфікованими фахівцями; запровадження системи навчання особового складу міліції діям у звичайній обстановці та за умови її ускладнення.

У підрозділі 1.4. «Досвід діяльності поліції окремих країн щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах» проаналізовано правові акти країн, що регулюють діяльність поліції із забезпечення громадського порядку

та безпеки на території аеропортів Росії, Великобританії, США, Канади, Франції, Німеччини. Вивчено зміст заходів із забезпечення безпеки на території аеропортів США та Росії як можливий варіант посиленої охорони громадського порядку на території українських аеропортів за наявності загрози вчинення терористичного акту.

Досліджено німецьку модель забезпечення громадського порядку та безпеки на території аеропортів силами поліції, відповідно до якої спеціальний відділ (KN) займається забезпеченням цивільної оборони та недопущенням актів незаконного втручання в діяльність цивільної авіації, захистом від катастроф, попередження нещасних випадків, а сили поліції готовності використовуються при проведенні масових заходів, забезпеченні візитів державних діячів інших країн. Отже функції даних підрозділів чітко визначено і вони виконують тільки ті завдання, які на них покладено.

Зроблено висновок, що впровадження позитивного закордонного досвіду роботи в діяльності міліції в аеропорту має передбачати проведення експериментів щодо запровадження новітніх форм і методів охорони громадського порядку та безпеки в аеропорту, їх правове та науково-методичне забезпечення; спільну роботу з Державною авіаційною службою України щодо фінансування переоснащення технічних засобів охорони громадського порядку та безпеки; збільшення кількості службових собак для пошуку вибухівки та інших шкідливих речовин і небезпечних предметів; обладнання громадських місць аеропорту інформаційними стрейкерами «екстрений виклик», «тривожна кнопка» тощо.

Розділ 2. «Зміст адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах щодо охорони громадського порядку і безпеки та шляхи її вдосконалення» складається з чотирьох підрозділів.

У підрозділі 2.1. *«Форми адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах»* досліджено зміст форм адміністративно-правової діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах. Сформульовано авторське визначення форм адміністративно-правової діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах як зовнішній прояв конкретних дій працівників та підрозділів міліції, в яких реалізуються поставлені перед ними завдання та функції.

Встановлено, що залежно від характеру і правових наслідків діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах, адміністративно-правова діяльність міліції здійснюється у таких формах: загально організаційній та правовій.

Змістом загальноорганізаційної форми є вчинення управлінських дій, які безпосередньо не пов'язані з виданням правових актів та здійсненням інших юридично-значущих дій. Загальноорганізаційна форма охорони громадського порядку та безпеки реалізується в повсякденній, управлінській діяльності працівників міліції, і спрямована на забезпечення чіткої та ефективної роботи підрозділів міліції щодо виконання покладених на них завдань та функцій з

охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах.

Встановлено, що правова організація охорони громадського порядку має фундаментальне значення, адже без неї неможлива нормальна діяльність міліції, служби авіаційної безпеки, інших правоохоронних органів, залучення громадян до участі в охороні громадського порядку та безпеки в аеропортах. Основною формою організації охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах є комплексне використання сил та засобів міліції з охорони громадського порядку відповідно до плану єдиної дислокації.

У результаті проведеного дослідження зроблено висновок, що безпосереднє здійснення міліцією охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах включає такі заходи: 1) безпосереднє забезпечення охорони аеровокзалу і прилеглої території (80,9 %); 2) підтримання громадського порядку в контрольованій зоні аеропорту (71,9 %); 3) виявлення осіб, що викликають підозру у здійсненні правопорушень (68,8%); 4) профілактика правопорушень (66,6 %); 5) контроль за наявністю несправного або безхазяйного транспорту, який знаходиться поблизу споруджень аеропорту (56,9 %); 6) регулювання пасажиропотоків при проведенні масових цільових перевезень (51,9 %); 7) режимно-доглядові заходи з метою недопущення провезення зброї, боєприпасів і вибухових речовин (50,6 %); 8) підтримання громадського порядку на повітряному судні (32,2%).

З'ясовано, що реалізація міліцією зазначених заходів з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах здійснюється за допомогою таких форм: патрулювання; спостереження; перевірка; огляд об'єктів; профілактичний обхід. Зроблено висновок, що основними формами адміністративно-правової діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах є патрулювання та спостереження.

У підрозділі 2.2. «*Методи адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах*» досліджено методи адміністративно-правової діяльності міліції. Сформульовано поняття методів адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах як комплексу різноманітних прийомів, способів та засобів, за допомогою яких працівники міліції практично виконують заходи з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах.

Зроблено висновок, що адміністративно-правовій діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки як різновиду управлінської діяльності властиві загальні методи управління – переконання та примус.

Встановлено, що система методів адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах складається з двох рівнів. Перший охоплює загальні методи, що використовуються працівниками міліції, характеризуються універсальністю, пов'язані із загальноорганізаційною та правотворчою формами адміністративно-правової діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах. Другий рівень методів адміністративно-правової

діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки складається із спеціальних прийомів та способів, які використовуються працівниками міліції при безпосередньому здійсненні заходів з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах. Спеціальні методи детерміновані специфікою адміністративно-правової діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах, але є похідними від загальних методів, виникають і формуються на їх підґрунті, продовжують їхню дію при здійсненні заходів з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах.

Спеціальні методи адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах класифіковано залежно від: об'єкта впливу; мети застосування; напрямків діяльності. Досліджено порядок застосування окремих методів діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки: профілактична бесіда, обстеження документів, які посвідчують особу і підтверджують громадянство; обстеження багажу; огляд транспортного засобу;

З метою покращення діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки при виникненні окремих надзвичайних подій розроблено Методичні рекомендації «Дії працівників міліції при виникненні окремих надзвичайних подій на території аеропорту».

У підрозділі 2.3. «Взаємодія міліції зі службою авіаційної безпеки та іншими правоохоронними органами щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах» проаналізовано наукові підходи до визначення поняття «взаємодія» та досліджено основні складові системи взаємодії міліції зі службою авіаційної безпеки, Державною прикордонною службою України, Державною митною службою України, Міністерством оборони України, Міністерством надзвичайних ситуацій України та Службою безпеки України щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах.

Сформульовано авторське визначення взаємодії міліції зі службою авіаційної безпеки та іншими правоохоронними органами як врегульованої нормами адміністративного права, погодженої за метою, часом і місцем діяльності міліції та відповідних державних органів, при якій вони справляють взаємний вплив один на одного і на суспільні відносини, опосередковані існуванням правопорушень різного характеру, з метою вирішення загальних завдань, шляхом найбільш доцільного поєднання засобів і методів, властивих цим органам.

Зроблено висновок, що задля того, аби зазначена діяльність була більш ефективною і мала системний характер необхідно щоб вона базувалася на однакових засадах – принципах: науковості; комплексності; правової впорядкованості; законності; публічності; плановості.

Запропоновано форми взаємодії міліції зі службою авіаційної безпеки та іншими правоохоронними органами класифікувати за такими критеріями: за змістом; за характером зв'язків між взаємодіючими суб'єктами; за кількістю учасників взаємодії; за часом взаємодії.

Виокремлено та досліджено такі форми взаємодії міліції щодо охорони

громадського порядку та безпеки в аеропорту: обмін інформацією; спільна розробка управлінських рішень; реалізація розроблених управлінських рішень (при настанні певних строків та виникненні відповідних ситуацій); проведення інших погоджених заходів, які не були передбачені письмовими управлінськими рішеннями. З метою більш ефективною протидії крадіжкам майна було розроблено та впроваджено у практичну діяльність підрозділів міліції Методичні рекомендації «Порядок взаємодії органів внутрішніх справ, служби авіаційної безпеки та Державної прикордонної служби України щодо протидії крадіжкам особистого майна чи речей громадян, які перебувають чи вибувають з аеропорту».

З метою покращення взаємодії міліції з іншими суб'єктами з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах запропоновано видати спільний наказ між заінтересованими центральними органами виконавчої влади, яким затвердити «Положення про організацію взаємодії органів внутрішніх справ з іншими з підрозділами центральних органів виконавчої влади щодо забезпечення громадського порядку та безпеки на території аеропортів», в якому слід чітко визначити форми та методи взаємодії, визначити їхню компетенцію, розмежувати повноваження щодо розгляду та вирішення питань з охорони громадського порядку та безпеки.

У підрозділі 2.4. «Удосконалення адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах щодо охорони громадського порядку та безпеки» досліджено напрями вдосконалення правового регулювання та організаційного забезпечення адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах.

Аналіз законодавства, що визначає адміністративно-правову діяльність міліції в аеропортах, дозволив виявити низку прогалин правового регулювання, зокрема: недосконалість правового регулювання статусу лінійних підрозділів органів внутрішніх справ в аеропортах; відсутність спеціальних підрозділів міліції, які б виконували функції забезпечення збереження вантажів та багажу; повноважень відповідних посадових осіб розглядати справи про адміністративні правопорушення, які вчиняються на території аеропортів.

Для покращення правового регулювання адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах запропоновано: 1) внести зміни до ст. 222 КУпАП «Органи внутрішніх справ (міліція)», якими наділити начальників лінійних відділів органів внутрішніх справ розглядати справи та накладати стягнення за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених ч. 3. ст. 133 КУпАП; 2) доповнити Розділ VII «Несення патрульно-постової служби» Наказу МВС України «Про затвердження Статуту патрульно-постової служби міліції України» № 404 від 28.07.1994 р. підрозділом 4-1 «Особливості несення служби нарядами міліції на повітряному транспорті»; 3) видати наказ МВС України «Про затвердження Положення про лінійні відділи органів внутрішніх справ в аеропортах», в якому передбачити загальні засади, завдання та функції цих підрозділів міліції, організацію взаємодії зі

службою авіаційної безпеки та іншими правоохоронними органами; критерії оцінювання ефективності діяльності підрозділів міліції в аеропорту тощо.

З метою зниження рівня правопорушень на території аеропорту обґрунтовано необхідність підвищення розмірів санкцій статей 111-113, 137, ч. 2 ст. 120, ч. 3 ст. 133, що входять до глави 10 КУпАП і передбачають адміністративну відповідальність за правопорушення на повітряному транспорті. Посилення санкцій зазначених статей додатковими стягненнями підвищить дисципліну авіаційного персоналу та інших суб'єктів авіаційної діяльності та дозволить покращити стан безпеки цивільної авіації в Україні.

Зроблено висновок, що ефективна адміністративно-правова діяльність міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах неможлива без своєчасного, повного і достовірного інформаційного забезпечення; впровадження сучасних форм та методів діяльності (наприклад, технічних засобів відеонагляду з функціями архівації та цілодобового контролю за місцями знаходження пасажирів і багажу на території аеровокзалу); посилення міжнародного співробітництва та використання зарубіжного досвіду в охороні громадського порядку та безпеки.

ВИСНОВКИ

У дисертації містяться узагальнення дослідницької роботи й отримані особисто автором нові науково обґрунтовані результати, які в сукупності вирішують конкретне наукове завдання щодо розроблення пропозицій, спрямованих на вдосконалення правової основи адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах. Їх істотне значення для адміністративно-правової науки підтверджується актами впровадження.

На основі систематизації отриманих результатів сформульовано низку підсумкових узагальнень, які конкретизовано в таких висновках:

1. Сформульовано визначення адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах щодо охорони громадського порядку і громадської безпеки як врегульованої нормами адміністративного права, специфічної, виконавчо-розпорядчої, підзаконної, державно-владної діяльності, пов'язаної з практичним здійсненням заходів, спрямованих на охорону життя і здоров'я громадян, їхніх прав, свобод та законних інтересів від протиправних посягань, шкідливих наслідків функціонування об'єктів підвищеної небезпеки та інших надзвичайних подій на території аеропорту. Об'єктом адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах є громадський порядок та безпека.

2. Міліція як головний суб'єкт з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах виконує завдання, спрямовані на охорону життя та здоров'я громадян, їхніх прав і законних інтересів; попередження та припинення правопорушень на території аеропорту; охорону громадського

порядку в контрольованій зоні аеропорту; охорону власності; участь у роботі з виховання громадян у дусі пошани до законів і норм поведінки та правил суспільного життя.

3. Адміністративно-правова діяльність міліції щодо охорони громадського порядку в аеропортах має такі особливості: об'єкт обслуговування; суб'єкти забезпечення; конкретні правові методи та форми; визначені напрямки.

4. Правова організація охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах має фундаментальне значення, адже без неї неможлива нормальна діяльність міліції, служби авіаційної безпеки, інших правоохоронних органів, залучення громадян до участі в охороні громадського порядку та безпеки в аеропортах. Основною формою організації охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах є комплексне використання сил та засобів міліції з охорони громадського порядку відповідно до плану єдиної дислокації.

5. Форми та методи адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах з охорони громадського порядку та безпеки визначаються завданнями та функціями міліції, змістом її адміністративно-правової діяльності. Залежно від характеру і правових наслідків діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах, адміністративно-правова діяльність міліції здійснюється у таких формах: загальноорганізаційній; правовій. Основними формами адміністративно-правової діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах є: спостереження; перевірка; огляд об'єктів; профілактичний обхід.

6. Система методів адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах складається з двох рівнів. Перший охоплює загальні методи, що використовуються працівниками міліції, характеризуються універсальністю, пов'язані із загальноорганізаційною та правотворчою формами адміністративно-правової діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах. Другий рівень методів адміністративно-правової діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки складається із спеціальних прийомів та способів, які використовуються працівниками міліції при безпосередньому здійсненні заходів з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах.

7. Основними формами взаємодії міліції зі службою авіаційної безпеки, Державною прикордонною службою України, Державною митною службою України, Міністерством оборони України, Міністерством надзвичайних ситуацій України та Службою безпеки України щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах є: обмін інформацією; спільна розробка управлінських рішень; реалізація розроблених управлінських рішень (при настанні певних строків та виникненні відповідних ситуацій); проведення інших погоджених заходів, які не були передбачені письмовими управлінськими рішеннями. Задля того щоб зазначена діяльність була більш ефективною і мала системний характер, необхідно аби вона базувалася на однакових засадах – принципах: науковості; комплексності; правової

впорядкованості; законності; публічності; плановості.

8. Дослідження основ правового регулювання адміністративно-правової діяльності міліції з охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах, виявлення окремих недоліків надало змогу запропонувати певні шляхи покращення такої діяльності. Запропоновано:

8.1) до Кодексу України про адміністративні правопорушення внести такі зміни та доповнення:

8.1.1. викласти абзац 2 п. 1 ч.2 статті 222 після слів «частиною другою статті 117, частинами першою, другою» у такій редакції :

« третьою статті 133, частиною другою статті 135 цього Кодексу, крім того, - начальники лінійних відділів міліції...»

8.1.2. доповнити ч. 4 ст. 111 після слів «світлозабезпечення польотів» положеннями такого змісту : *«а також порушення порядку організації руху спеціального транспорту та засобів механізації на аеродромі»*

8.1.3. ч. 3 ст. 133 викласти у такій редакції: *«Порушення правил перевезення небезпечних речовин або предметів на повітряному транспорті, перевезення ручним покладом, в багажі чи вантажобагажем речовин чи предметів, заборонених до перевезення, а також незастосування заходів з недопущення проникнення на борт повітряного судна ручного покладу чи багажу, вантажу, пошти, бортових запасів, що не пройшли догляд, предметів чи речовин, заборонених до перевезення повітряними суднами, а так само сприяння у вчиненні зазначених вище дій - тягне за собою накладення штрафу на громадян від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, з оплатним вилученням або конфіскацією зазначених речовин і предметів або без таких, і на посадових осіб - від двадцяти до тридцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян».*

8.2) доповнити главу 3 Повітряного кодексу України, в частині авіаційної безпеки ст. 10-1. Повноваження міліції щодо передполітного та післяполітного догляду;

8.3) доповнити Розділ VII «Несення патрульно-постової служби» наказу МВС України «Про затвердження Статуту патрульно-постової служби міліції України» № 404 від 28.07.1994 р. підрозділом 4-1 «Особливості несення служби нарядами міліції на повітряному транспорті»;

8.4) видати накази МВС України «Про затвердження Положення про лінійні відділи органів внутрішніх справ в аеропортах», «Про затвердження Положення про організацію взаємодії органів внутрішніх справ з іншими з підрозділами центральних органів виконавчої влади щодо забезпечення громадського порядку та безпеки на території аеропортів».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ АВТОРОМ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Буцикіна В. П. Адміністративно-правовий контроль міліції щодо забезпечення громадського порядку та безпеки в аеропортах / В. П. Буцикіна // *Право і суспільство*. – 2010. – № 4. – С. 133-137
2. Буцикіна В. П. Особливості реалізації завдань та функцій міліції щодо охорони громадського порядку в аеропортах / В. П. Буцикіна // *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. – 2010 . – № 4. – С. 166-170.
3. Буцикіна В. П. Порядок дій органів внутрішніх справ, служби авіаційної безпеки та Державної прикордонної служби щодо протидії крадіжкам особистого майна громадян, що вчиняються на території контрольованої зони аеропортів / В. П. Буцикіна // *Проблеми законності*. – Вип. 114. - 2011. – С. 231-237.
4. Буцикіна В. П. Діяльність міліції щодо протидії хуліганським проявам на території аеропортів / В. П. Буцикіна // *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. – 2011. – № 2. – С. 156-162.
5. Буцикіна В.П. Адміністративно-юрисдикційна діяльність міліції щодо боротьби з правопорушеннями на авіаційному транспорті / В. П. Буцикіна // *Актуальні проблеми протидії правопорушенням та злочинам у сфері громадської безпеки : матер. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 23-24 жовт. 2009 р.)*. – Дніпропетровськ, 2010. – С. 58-60.
6. Буцикіна В. П. Функції міліції щодо охорони громадського порядку в аеропортах / В. П. Буцикіна // *Роль та місце ОВС у розбудові демократичної правової держави : матер. наук.-практ. конф. (Одеса, 23 квіт. 2010)*. – Одеса, 2010. – С. 132-133.
7. Буцикіна В. П. Здійснення контролю ОВС щодо забезпечення безпеки в аеропортах / В. П. Буцикіна // *Актуальні питання сучасних державотворчих та правотворчих процесів : матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (Запоріжжя, 28 квіт. 2010 р.)*. – Запоріжжя. – С. 17-18.
8. Буцикіна В. П. Тактичні дії патрульної служби лінійного відділу ОВС при несенні служби з охорони громадського порядку в аеропортах / В. П. Буцикіна // *Актуальні проблеми охорони громадського порядку та досудового провадження : матер. наук.-практ. конф. (Дніпропетровск, 11.12.2009, 16.02., 11.03. та 28.05.2010)*. – Дніпропетровськ, 2010. – С. 25-28.
9. Буцикіна В. П. Поняття, завдання та функції міліції щодо охорони громадського порядку в аеропортах / В. П. Буцикіна // *Актуальні проблеми охорони громадського порядку та досудового провадження : матер. наук.-практ. конф. (Дніпропетровск, 11.12.2009, 16.02., 11.03. та 28.05.2010)*. – Дніпропетровськ, 2010. – С. 23-25.
10. Буцикіна В. П. Діяльність правоохоронних органів щодо протидії порушенням порядку перевезення вогнепальної зброї, боєприпасів та особливо

небезпечних речовин в аеропортах / В. П. Буцикіна // Актуальні проблеми державотворення в сучасних умовах : Міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених (Київ, 29-30 листоп. 2010 р.). – К, 2010. – С. 58-60.

АНОТАЦІЇ

Буцикіна В. П. Адміністративно-правова діяльність міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Дніпропетровськ, 2012.

У дисертаційній роботі визначено сутність адміністративно-правової діяльності міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах. Сформульовано авторське поняття адміністративно-правової діяльності міліції в аеропортах щодо охорони громадського порядку і громадської безпеки як врегульованої нормами адміністративного права, специфічної, виконавчо-розпорядчої, підзаконної, державно-владної діяльності, пов'язаної з практичним здійсненням заходів, спрямованих на охорону життя і здоров'я громадян, їхніх прав, свобод та законних інтересів від протиправних посягань, шкідливих наслідків функціонування об'єктів підвищеної небезпеки та інших надзвичайних подій на території аеропорту.

Обґрунтовано необхідність удосконалення правового статусу міліції в аеропортах, упорядкування її компетенції і повноважень, розмежування функцій і завдань діяльності серед інших суб'єктів забезпечення громадського порядку та громадської безпеки. Метою цієї діяльності має стати підвищення ефективності взаємодії, покращення охорони та захисту прав, свобод та законних інтересів громадян на території аеропорту.

Сформульовано пропозиції та рекомендації щодо вдосконалення законодавства, яке регулює адміністративно-правову діяльність міліції щодо охорони громадського порядку та безпеки в аеропортах.

Ключові слова: аеропорт, громадський порядок, громадська безпека, адміністративно-правова діяльність міліції, охорона громадського порядку та громадської безпеки.

Буцыкина В. П. Административно-правовая деятельность милиции по охране общественного порядка и безопасности в аэропортах. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.07 – административное право и процесс; финансовое право; информационное право. – Днепропетровский государственный университет внутренних дел, Днепропетровск, 2012.

В диссертационной работе определена сущность административно-правовой деятельности милиции по охране общественного порядка и

безопасности в аэропортах.

Сформулировано авторское понятие административно-правовой деятельности милиции в аэропортах по охране общественного порядка и общественной безопасности как урегулированной нормами административного права, специфической, исполнительно-распорядительной, подзаконной, государственно-властной деятельности, связанной с практическим осуществлением мероприятий, направленных на охрану жизни и здоровья граждан, их прав, свобод и законных интересов от противоправных посягательств, вредных последствий функционирования объектов повышенной опасности и других чрезвычайных событий на территории аэропорта.

Обоснована необходимость усовершенствования правового статуса милиции в аэропортах, упорядочивания ее компетенции и полномочий, разграничения функций и задач деятельности среди других субъектов обеспечения общественного порядка и общественной безопасности. Целью этой деятельности должно стать повышение эффективности взаимодействия, улучшения охраны и защиты прав, свобод и законных интересов граждан на территории аэропорта.

Основными задачами милиции по охране общественного порядка и безопасности в аэропортах являются разработка и реализация мероприятий, связанных с процессами выявления, ограничения, нейтрализации и прекращения нарушений, которые посягают или могут посягать на общественный порядок и безопасность, устранение причин и условий, способствующих их совершению. Доказано, что административно-правовая деятельность милиции по охране общественного порядка в аэропортах имеет следующие особенности: 1) объект обслуживания; 2) субъекты обеспечения; 3) конкретные правовые методы и формы; 4) определенные направления.

В качестве неотъемлемого элемента системы мер по обеспечению общественного порядка и безопасности проанализировано взаимодействие подразделений службы милиции общественной безопасности с другими подразделениями милиции и службами, призванными обеспечивать безопасность гражданской авиации.

С целью улучшения взаимодействия милиции с другими субъектами охраны общественного порядка и безопасности в аэропортах предложено издать совместный приказ между заинтересованными центральными органами исполнительной власти, которым утвердить Положение об организации взаимодействия органов внутренних дел с другими подразделениями центральных органов исполнительной власти по обеспечению общественного порядка и безопасности на территории аэропортов, в котором следует четко определить формы и методы взаимодействия, определить их компетенцию, полномочия по рассмотрению и решению вопросов в отношении охраны общественного порядка и безопасности.

Сделан вывод, что основными направлениями оптимизации правового регулирования административно-правовой деятельности милиции по охране общественного порядка и безопасности в аэропортах должны быть:

1) устранение коллизий между положениями ряда ратифицированных международных договоров и отечественным законодательством в сфере обеспечения авиационной безопасности гражданской авиации; 2) унификация толкования сроков, которые используются в разных правовых актах, в том числе относительно квалификации правонарушений, которые посягают на авиационную безопасность гражданской авиации; 3) имплементация норм отечественного законодательства к стандартам правовых актов Европейского Союза в сфере обеспечения общественного порядка и безопасности на объектах гражданской авиации; 4) разграничения компетенции и полномочий между субъектами охраны общественного порядка и безопасности на объектах гражданской авиации.

Сформулированы предложения и рекомендации по совершенствованию законодательства, регулирующего административно-правовую деятельность милиции по охране общественного порядка и безопасности в аэропортах.

Ключевые слова: аэропорт, общественный порядок, общественная безопасность, административно-правовая деятельность милиции, охрана общественного порядка и общественной безопасности.

Butsykina V. P. Administrative legal activity of militia in relation to public law and safety enforcement in airports. – Manuscript.

Dissertation on the receipt of scientific degree of candidate of legal sciences on speciality 12.00.07 – Administrative Law and Procedure; Financial Law; Informational Law. – The Dnipropetrovs'k State University of Internal Affairs, Dnipropetrovs'k, 2012.

In dissertation work essence of administrative activity of militia is certain in relation to public law and safety enforcement in airports. The authorial concept of administrative activity of militia is set forth in airports in relation to public law and public safety enforcement - as well-regulated the norms of administrative law, specific, executive, prescriptive, state-imperious activity, related to practical realization of the measures, sent to the guard of life and health of citizens, their rights, freedoms and legal interests from illegal encroachments, harmful consequences of functioning of objects of an increase danger and other emergency events on territory of airport.

A reasonable necessity of improvement of legal status of militia is for airports, arrangement of her competence and plenary powers, differentiation of functions and tasks to activity among other subjects of providing of public peace and public safety. The increase of efficiency of co-operation, improvement of guard and protection of rights, freedoms and legal interests of citizens must become the aim of this activity on territory of airport.

Suggestions and recommendations are set forth in relation to perfection of legislation, that regulates administrative activity of militia in relation to public law and safety enforcement in airports.

Keywords: airport, public order, public safety, administrative and legal activities of the police, public order and public safety.

Відповідальний за випуск –
кандидат юридичних наук, доцент *Миронюк Р.В.*

Підп. до друку 27.02.2012 р. Формат 60x84/16. Гарнітура – Times. Друк. RISO.
Ум.-друк. арк. 0,9. Тираж 100 прим. Замовлення А-152.

Відділ ОНР та РВД ДДУВС
49005, м. Дніпропетровськ, просп. Гагаріна, 26